

Nezavisni odbor u službi politike

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (BiH) je 2009. godine okupila devetočlani tim čiji je posao bio da bira, nadzire i predlaže smjene šefova policijskih agencija. Članovima tima su predočena pravila rada – ne smiju biti politički angažovani i sjednice moraju održavati najmanje jednom mjesečno. Sami su odredili da će za taj posao predsjedavajući dobijati prosječno 1.560 KM, a ostali članovi 1.175 KM mjesečno. Tijelo je nazvano Nezavisni odbor, a objektivnost i stručnost su im trebali biti najveća snaga.

Odbor je u međuvremenu dokazao suprotno. Podaci kojima raspolaže Centar za istraživačko novinarstvo (CIN) pokazuju da su se njegovi članovi u potpunosti pridržavali samo jednog pravila – redovne isplate naknada.

Kroz Odbor je od osnivanja prošlo 14 ljudi. Najmanje njih troje su članovi stranaka pa su i odluke donosili pod utjecajem svojih političkih partija. Isto toliko njih istovremeno radi i u javnim institucijama, zbog čega postoji i mogućnost sukoba interesa. Odbor je za 86 mjeseci održao 61 sjednicu i za taj rad članovima je isplaćeno skoro 859 hiljada KM.

Skupi Nezavisni odbor Parlamentarne skupštine BiH

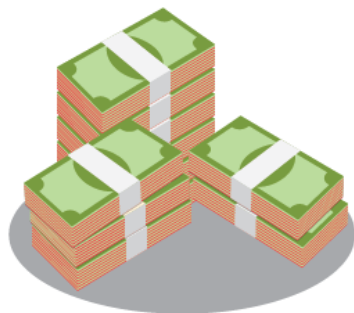
Nezavisni odbor je za **sedam** godina rada umjesto najmanje **86** sjednica održao

61
sjednicu

Za to vrijeme i svoj rad dobili su skoro

859 hiljada KM

Svaka sjednica u prosjeku traje **115 minuta** i košta **14 hiljada KM**

Visoke naknade za nerad i kršenja pravila

Prvi sastav Odbora činili su: Viktor Dadić, Dragan Savić, Stanko Nuić, Zijo Kadić, Bakir Dautbašić te četverica članova koji su ostali i u drugom sazivu: Žiko Krunić, Enes Obralija, Mato Jozić i Ljubomir Kuravica. Njima su se pridružili: Ilma Mehić-Jusufbašić, Miroslav Škorić, Mate Miletić, Adisa Begić i Nikola Džambas.

Državni parlament im je omogućio da sami odrede visinu primanja za svoj rad, što su oni i učinili na prvoj osnivačkoj sjednici 2009. godine. Predsjedavajući Odbora je tako mjesečno u prosjeku primao 1.560 KM, a članovi oko 1.175 KM. Od novembra prošle godine svi primaju po 475 KM. Naknada im nije smanjena zbog nerada, nego zbog izmjena Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

Odbor je od osnivanja propustio svaku treću sjednicu, ali i na održanim su rijetko bili svi članovi.

„Oni se mjesecima nisu mogli sastati. Nisu funkcionisali, a naknade su vrlo dobre. To je neviđeno nešto“, rekao je za CIN ministar sigurnosti BiH Dragan Mektić.

Svi članovi imaju redovna mjesečna primanja, a novac koji dobiju za rad u Odboru im je dodatna zarada.

Predsjedavajući Odbora Žiko Krunić je do kraja prošle godine bio direktor Rudnika i Termoelektrane „Ugljevik“, a sada je izvršni direktor za korporativne poslove ovog preduzeća.

CIN je pronašao da su on, federalni ministar pravde Mato Jozić i šefica Kabineta ministra prometa i komunikacija BiH Adisa Begić članovi političkih stranaka, što je zabranjeno pravilima rada Odbora. Zbog toga bi mogli biti smijenjeni iz Nezavisnog odbora.

Iz Saveza nezavisnih socijaldemokrata (SNSD) Ugljevika je novinarima CIN-a potvrđeno da je Krunić u lokalnom rukovodstvu

Stranke. Na pitanje o svom angažmanu u SNSD-u Žiko Krunić kaže: „Ma, nemam pojma. To su priče kojim ne želim da se bavim uopšte“.

Adisa Begić je od sredine godine šefica Kabineta ministra Ismira Juske iz Saveza za bolju budućnost (SBB). Novinarima CIN-a je rekla da nije članica niti jedne političke partije, ali u sjedištu Stranke kažu da su i Begić i bivši član Odbora Bakir Dautbašić njihovi članovi.

„Ljudi su bili od početka ili su se učlanili, nisu od juče tu“, kazao je portparol SBB-a Omer Čevra.

Krajem marta 2015. godine, nakon šest godina rada u Odboru, Mato Jozić je imenovan za federalnog ministra pravde kao kadar Hrvatske demokratske zajednice (HDZ) BiH. Iako je na internetskoj stranici HDZ-a istaknuto da je njihov ministar, Jozić je rekao da nije član Stranke: „Ja sam samo Mato Jozić“.

Međutim, u Općinskom odboru HDZ-a u Jozićevom rodnom Orašju je novinarima CIN-a rečeno da je Jozić bio član Stranke „ali je zbog sukoba interesa to članstvo svoje ili zaledio, ili se iščlanio“.

Ministar sigurnosti BiH Dragan Mektić kaže da politika kroz Nezavisni odbor utječe na policijske agencije. (Foto: CIN)

Institucije bez nadležnosti i kazne

Jozić je nastavio raditi u Nezavisnom odboru i nakon imenovanja za federalnog ministra. Komisija za odlučivanje o

sukobu interesa, međutim, smatra da ne postoji osnov za propitivanje potencijalnog sukoba interesa u ovom slučaju.

„Možda ima neka vrsta nespojivosti po izbornom zakonu, ali to već trebate Centralnu izbornu komisiju (CIK) da pitate“, rekla je šefica Ureda Komisije Danka Polovina.

Međutim, u CIK-u kažu da su nadležni samo za izabrane zvaničnike kojima su oni dali mandat, ali ne i za imenovanja koja vrši Državni parlament.

U ovim institucijama niko nije mogao objasniti novinarima CIN-a čiji je posao utvrđivanje sukoba interesa Mate Jozića.

Nedugo poslije imenovanja u Nezavisni odbor Ilma Mehić-Jusufbašić je dobila posao u Uredu za razmatranje žalbi BiH (URŽ). U Zakonu o javnim nabavkama BiH piše:

„Funkcija članova URŽ-a nespojiva je s bilo kojom drugom izravnom ili neizravnom, stalnom ili povremenom dužnošću, s iznimkom akademskih, znanstvenih ili publicističkih aktivnosti“.

Mehić-Jusufbašić je zadržala svoj mandat u Nezavisnom odboru i nakon ulaska u URŽ. Ona nije htjela razgovarati sa novinarima CIN-a. U institucijama ne znaju ko je zadužen za provjeru mogućnosti da li ona može istovremeno raditi ova dva posla.

Državna komisija za odlučivanje o sukobu interesa nije pokrenula postupak protiv Jozića i Mehić-Jusufbašić, ali jeste protiv predsjedavajućeg Odbora Žike Krunića. Međutim, nije objasnila zbog čega to čini jer bi, kako piše u odluci, „objavljivanje podataka iz postupka utvrđivanja činjenica moglo ugroziti integritet ličnosti imenovanog“.

Predsjedavajući Nezavisnog odbora Žiko Krunić je u toku drugog mandata bio član Predsjedništva i Općinskog odbora SNSD-a u Ugljeviku, iako je prema pravilima o radu Odbora politički angažman strogo zabranjen. (Foto: CIN)

Odgođene odluke

Nezavisni odbor je propustio reagovati i u slučaju Gorana Zubca, bivšeg direktora Agencije za istrage i zaštitu (SIPA). Protiv njega je Sud BiH u junu 2014. godine potvrdio optužnicu za nesavjestan rad u službi tokom nasilnih protesta u Sarajevu.

Prema presudi iz 2015. godine, Zubac je tokom protesta odbio pomoći Direkciji za koordinaciju policijskih tijela i poslati jedinicu SIPA-e koja bi pomogla sprečavanje paljenja zgrada institucija BiH – Predsjedništva, Ustavnog suda i Arhiva.

Prije presude je zamjenik predsjedavajućeg Nezavisnog odbora Enes Obralića tri puta predlagao raspravu u vezi sa ovim događajima i smjeni Gorana Zubca, ali Odbor nije reagovao. Obralića kaže da su njegove kolege tražile razne izgovore kako se ne bi bavile ovim pitanjem: jedni su tvrdili da Zubac nije policijski službenik, drugi da je imenovan prema posebnoj

proceduri, dok su treći tražili da se sačeka presuda.

Godinu i po dana nakon protesta Sud BiH je osudio Zubca na uvjetnu jednogodišnju kaznu zatvora i tek tada Nezavisni odbor odlučuje da predloži smjenu direktora SIPA-e.

„Na predmetu „Goran Zubac“ mislim da Nezavisni odbor nije dobio prolaznu ocjenu“, kaže Obralića.

Krunić nije htio odgovoriti novinarima CIN-a zbog čega Odbor nije reagovao u ovom slučaju. Prema transkriptu sjednice iz jula 2014. godine, Krunić nije bio za smjenu Zubca jer nije želio da: “(...) dođemo u situaciju da nijednu policijsku agenciju na nivou BiH ne predstavlja jedan od konstitutivnih naroda, konkretno srpski narod, iz koga ja potičem“.

Besmislena komisija

Nakon presude Zubcu Državni parlament osniva Komisiju za ispitivanje rada Nezavisnog odbora.

Nakon sedam mjeseci Komisija je utvrdila da se Odbor nije redovno sastajao i nije pokretao disciplinske postupke kada je trebalo. U izvještaju Komisije je navedeno da je osim u predmetu „Zubac“ reakcija Odbora izostala i nakon napada na srpskog premijera Aleksandra Vučića u Potočarima.

Komisija za preispitivanje rada Nezavisnog odbora na čelu sa predsjednicom Majom Gasal-Vražalica je u aprilu 2016. godine uputila Parlamentu BiH izvještaj kojim je tražena smjena članova Nezavisnog odbora. Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH nije podržao ovu inicijativu. (Foto: CIN))

Zbog ovoga je Komisija predložila smjenu Nezavisnog odbora. Predsjednica Komisije Maja Gasal-Vražalica kaže da Nezavisni odbor nije radio prema zakonu:

„Oni apsolutno nisu, iz nekih svojih, samo njima poznatih razloga, poduzimali ništa kada se radi o iniciranju i pokretanju disciplinskih postupaka“.

Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH je u maju 2016. godine usvojio izvještaj Komisije sa preporukama, ali je on u Domu naroda oboren.

Jedan od članova komisije koja je preispitivala rad Nezavisnog odbora bio je i delegat u Domu naroda – Mario Karamatić iz Hrvatske seljačke stranke. On je na sjednici Komisije glasao za izvještaj, a u Domu naroda protiv njega.

Karamatić za CIN kaže da je promijenio mišljenje, smatrajući da je Komisija neustavna jer nije ispoštovala proporcionalnu zastupljenost svih naroda u članstvu. „Došli smo u poziciju da od šest članova u Komisiji imamo tri Hrvata, dva Srbina i jednog Bošnjaka. (...) Diskriminacija je diskriminacija, makar ona bila i pozitivna.“

Karamatić smatra da je rad Nezavisnog odbora politički i etnički motivisan i „ti ljudi glasaju kako im sugeriraju političke oligarhije i vladajuće stranke. To nije nikakva tajna“.

Protiv izvještaja Komisije u Domu naroda BiH je glasala i Zdenka Džambas, supruga člana Nezavisnog odbora Nikole Džambasa. Ona smatra da nije bila u sukobu interesa i da je imala pravo glasati protiv izvještaja Komisije koja je predlagala smjenu članova Nezavisnog odbora.

„Ali ja ne sudjelujem u dijelu koji se odnosi na izvješće o radu, plan rada ili rad tog neovisnog odbora“, kaže za CIN Zdenka Džambas.

Međutim, novinari CIN-a su pronašli da je Džambas glasala za

kada je u pitanju Izvještaj o radu za 2014. godinu i Plan rada za 2015. godinu Nezavisnog odbora.

„Ukoliko je izabrani zvaničnik u tijelu koje vrši direktan nadzor nad institucijom u kojoj je odgovorna osoba njen ili njegov srodnik, to se onda može posmatrati kao sukob interesa“, rekla je za CIN Ivana Korajlić iz Transparency International BiH.